

Sara Stridsbergs slægtsroman slår hul i tiden

Foto: Irmelie Krekin

LOTTE THRANE

18.10.2025

BØGER // ANMELDELSE – At læse Sara Stridsbergs *Farvel til Panic Beach* er som ét langt åndedrag, fordi den svenske forfatters prosa er så vidunderlig, klar, dyb og sårbar på én gang – og med en rytme som de små bølger og det evige tidevand ved Panic Beach, skriver lektor emeritus Lotte Thrane.

Farvel til Panic Beach

Forfatter: Sara Stridsberg

Forlag: Politikens Forlag

Oversættere: Birgitte Steffen Nielsen og Ellen Boen

Udkom d. 3. september 2025.

Sara Stridsbergs nye vidunderlige roman, *Farvel til Panic Beach*, er en jegfortælling, en familiesaga, familien Stjärnes tragiske historie, fortalt af kvinden Nina på erindringer om den elskede lillesøster Eddie. Hun tog, som mange andre kvinder i slægten, sit eget liv. Men samtidig er romanen et opgør med den far, der svigtede sine døtre totalt, et forsøg på at rumme ham, nu hvor han også er død. Og måske tilgive ham?

“På en af romanens sidste sider lukker jegfortælleren op for det uundgåeligt skæbnebestemte i sin egen fortælling – det, der gør, at hun aldrig vil kunne sige ”farvel” til Panic Beach

Lige som titlen peger i retning af noget modsætningsfyldt – en strand er vel et fredfyldt sted, ikke stedet for panik? – er et af romanens hovedtemaer forsøget på at rumme det modsætningsfulde – lys og mørke, afmagt og indsigt, vrede og tilgivelse. Og tiden, der går, og ønsket om at standse den.

ROMAN

SARA STRIDSBERG

FARVEL TIL PANIC BEACH

Storslået familiesaga.

POLITIKEN

*... en smertelig
og vidunderlig
smuk roman.*

KRISTELIGT DAGBLAD

Her er ikke nogen nemme løsninger, og derfor begynder Nina igen og igen forfra med sin fortælling, inspireret af en sømand, der engang fortalte hende, at hvis man var havnet i en blindgyde af savn og hjemløshed og var parat til at springe fra borde, så skulle man søge tilbage til den første havn. Til udgangspunktet.

Hvad styrer Sara Stridsbergs fortælling?

Men hvad er udgangspunktet i beretningen om ”de forbandelser, der synes at hvile over vores familie?” Hvor begynder det, og hvor slutter det – om overhovedet? Hvad styrer denne fortælling?

Nina, der har fortælleroverblikket, er om nogen i vildrede, for:

“...måske har intet af det her overhovedet nogen betydning, måske fortæller jeg det bare for at få tiden til at gå, mens jeg venter på noget, venter på at noget skal vise sig, en slags mirakel, et pludseligt lys, en forklaring. Eller også håber jeg bare, som jeg har gjort hvert eneste år gennem de år, der er gået, siden Eddie forlod os, at en far til sidst skal rejse sig fra ødelæggelsen, at han skal vise sig for mig. Men han findes ikke og har aldrig gjort det.”

Det kan være derfor romanens hovedperson, Nina, overlader noget af fortællerarbejdet til Laura, der undervejs bliver et alvidende, men bestemt ikke troværdigt vidne. Denne Laura fremstilles som historieløs, vi hører intet om hendes ophav, kun at det er hende, der navngiver slægten Stjärne. Men, i modsætning til jegfortælleren, så bevarer hun altid det kølige overblik. Og i det tidsbegreb, der er den fortalte histories eget, skulle hun være mindst 125 år, – og alligevel gå rundt på ”tårnhøje hæle”, behængt med smykker, pilleæske på hovedet, og med en ”elegant taske om håndledet”.

Foto: Thron Ullberg

Man skal med andre ord ikke forvente en kronologisk fortalt udredning af familiehistorien i denne roman. Vi bevæger os mellem nutid og fortid, virkelighed og fantasi i de fragmenterede stykker familiehistorie og med Ninas erindringsglimt, i hendes ophold på en bænk i Berzelii Park i Stockholm, i skuespillerveninden Helenas garderobe på Dramaten – og så på Panic Beach, den vigtigste lokation, der har givet romanen titel.

Romanen indledes på denne strand, med den voksne Ninas møde med ”en dreng, der i virkeligheden var en dreng for længe siden”. Han løber med sin drage langs stranden. Hans mor ligger ”som en livløs dukke” med solbriller og sørgeflor i den ene hånd, hun sover. Og romanen slutter knap 450 sider senere – men kun nogle fortalte minutter senere! Nu har jeg’et og drengen badet sammen, og moderen, som snart skal gå ud i vandet med sten i lommerne, hun sover stadig. Med sørgebåndet i hånden.

Som Nina siger på sit andet tilflugtsted, teatret: Her er ”så mange tider på én gang, at tiden ophører med at eksistere”.

På en af romanens sidste sider lukker jegfortælleren op for det uundgåeligt skæbnebestemte i sin egen fortælling – det, der gør, at hun aldrig vil kunne sige ”farvel” til Panic Beach. Selvom hele romanen er et forsøg på det:

“Og det er det her, som er tiden, havets enorme ur, der løber gennem os, og det, der skal ske vores familie, er allerede sket og vil ske igen i sin særlige, ubønhørlige rækkefølge, som den lille barnebølge, der jager ind mod os derude og knuses mod strandbredden og slynges ind over sandet.”

At fortælle har dog også sin tid, og 451 sider tager tid at læse. Selv oplevede jeg romanen her som ét langt åndedrag, fordi Sara Stridbergs prosa er så vidunderlig, klar, dyb og sårbar på én gang – og med en rytme som de små bølger og det evige tidevand ved Panic Beach.

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser her.](#)

Lotte Thrane

Politikens Forlag

Sara Stridsberg

LOTTE THRANE

Lotte Thrane er forfatter og universitetsforsker, mag.art. og dr.phil. i nordisk litteratur. Det kultur-, kunst- og personalhistoriske har, gerne med et feministisk perspektiv, været en gennemgående linje i hendes forfatterskab. Hun har bidraget med talrige artikler og antologibidrag og har skrevet en ræk...